

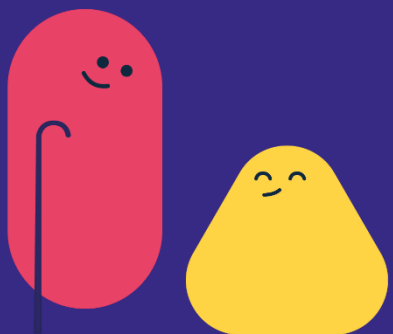
kick-off community care
1 november 2023

community building | samenlevingsopbouw | buurtgericht werken | versterken van netwerken

Groot denken & klein doen

Van zorg naar leven

Marijne Liese-Happel
Community (empowerment) expert

The background of the slide features a dark blue field with black silhouettes of approximately 15 people standing in a large circle, holding hands. The silhouettes are of various heights and are arranged to form a continuous ring around the central text.

Check-in

in de kring

Tip: zit vanaf nu met je team of andere groepen in een kring

Hoe stimuleer en faciliteer je een **netwerkbeweging en sociale transformatie** vanuit een zorgorganisatie?

Theorie >>> praktijk

Hoe is het initiatief Samen Buurten gestart?

Welke mensen/ organisatie waren daarbij betrokken?

En wat is het eerste wat je bent gaan doen/
zou moeten doen?

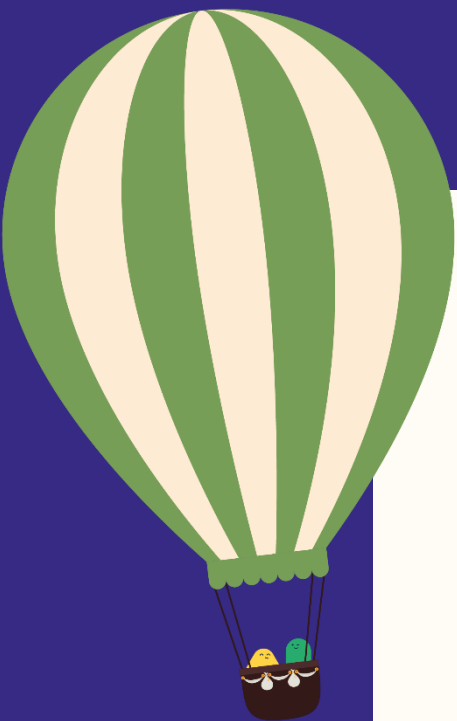
Voor jezelf, voor een ander en met elkaar

Netwerkbeweging Samen Buurten (in Flevoland)

- Van voor naar door buurtbewoners, professionals van diverse organisaties
- Verbinding tussen mensen en stenen
- Leren & ontmoeten
- Samen Buurten wordt ontwikkeld op basis van behoeften

2022

Het verbindingfestival
SamenBuurten

[Klik hier](#)

Hoe is SamenBuurten gestart?

“De community lijkt kansrijk om complexe maatschappelijke problemen op een andere manier aan te pakken”

(Vermeulen & Liese-Happel, 2021, p. 62)

Initiatiefnemers Samen Buurten

's Heeren Loo

acquire

Ambulante Hulpverlening
MIDDEN NEDERLAND

Philadelphia

Het beste uit elkaar

triade vitree

Zilveren
Kruis

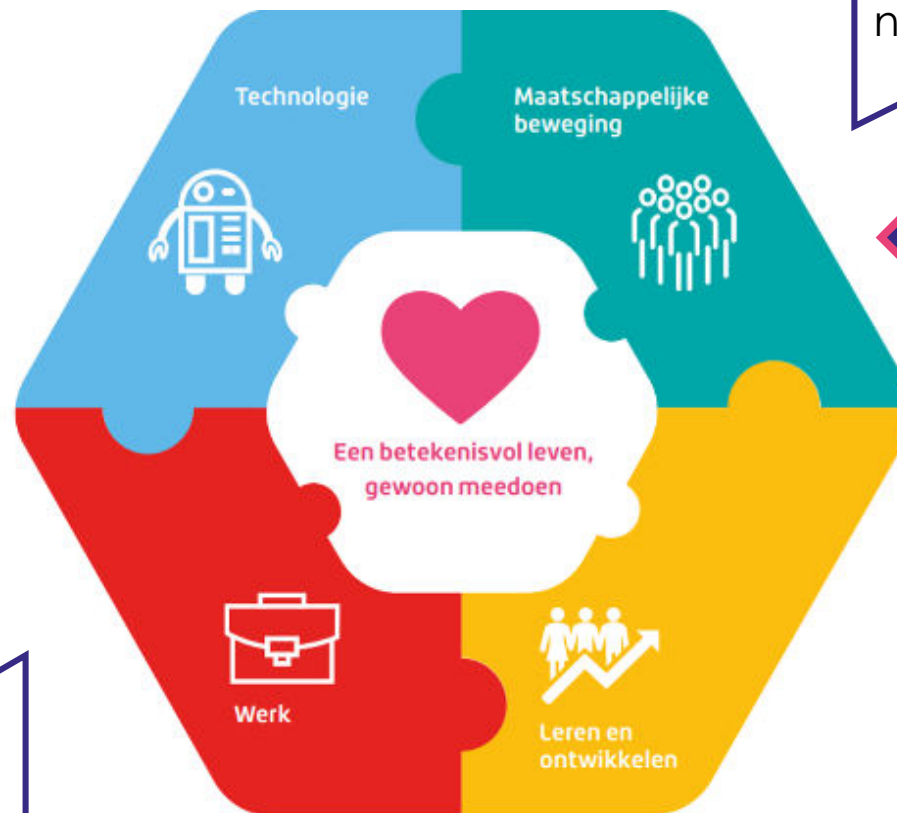
ZORG
SAAM
WONEN

Hoe stimuleer en faciliteer je een
netwerkbeweging en sociale transformatie
vanuit een zorgorganisatie?

Groot denken...

Het hart van de visie 2030: anders denken en doen

Gemeenschappen en netwerken versterken

Zorg in de context van iemands leven

[Klik hier](#) voor de visie 2030 en het verhaal van Aisha & Jeroen

Het hart van de visie: anders denken en doen

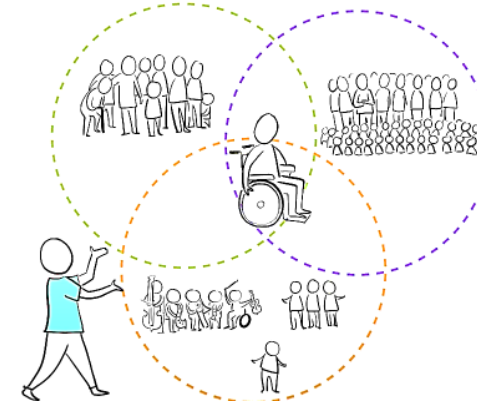

Van:

- Zorg, client, 'driehoek' en indicatie

Naar:

- Zorg in de context van iemands **leven** (betekenisvol en meedoen)
- Gemeenschappen en netwerken versterken (familie, vrienden, buurtgenoten, ...)
- Andere rol professional en meer expertise
- voor complexe vragen

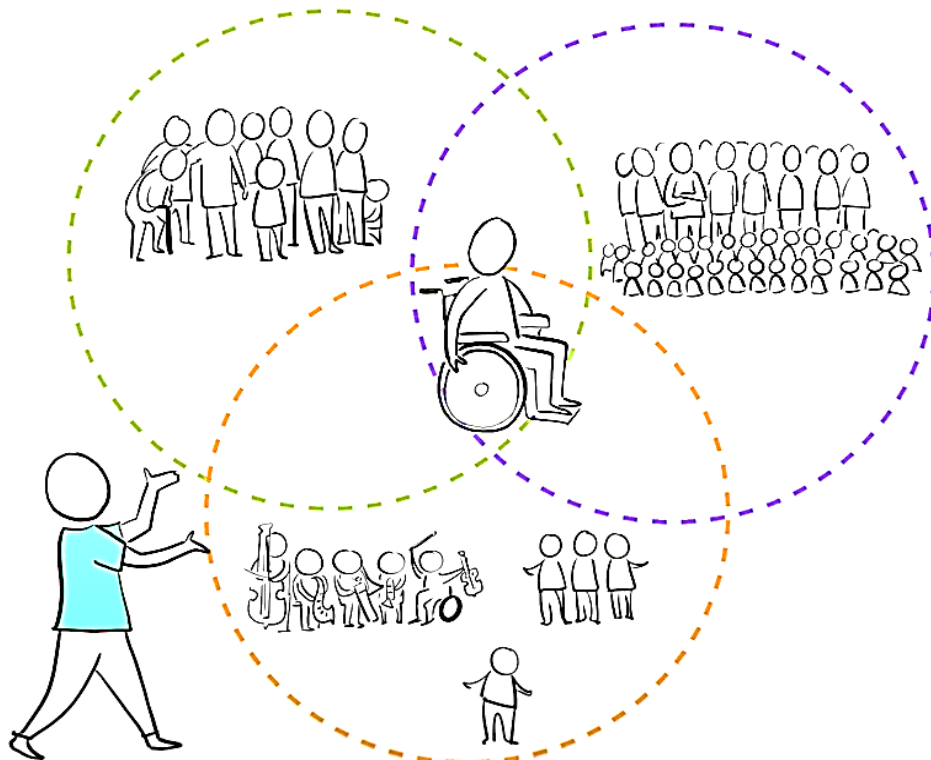
TV 2 | All That We Share

[Klik hier](#)

Hoe kan de visie

gerealiseerd worden?

Zorg in de context van
iemand's leven?

Gemeenschappen en
netwerken versterken?

Maatschappelijke
beweging creëren?

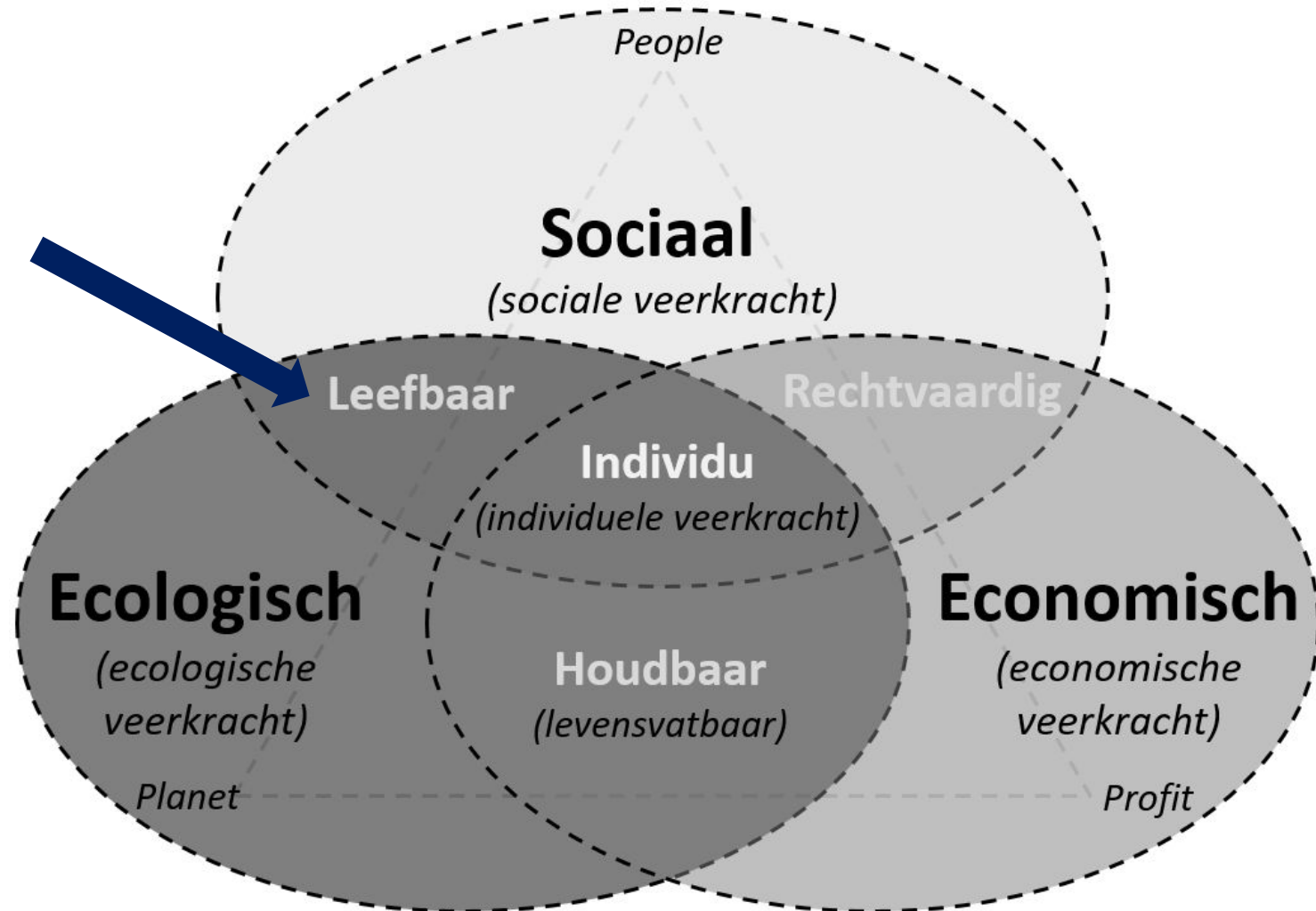

Door welke lens (perspectief) kijk jij?

Gedragsverandering

Van een economisch naar een **sociaal-ecologisch perspectief**

Sociale,
ecologische &
economische
omgevingen van
een individu

No Man is an Island

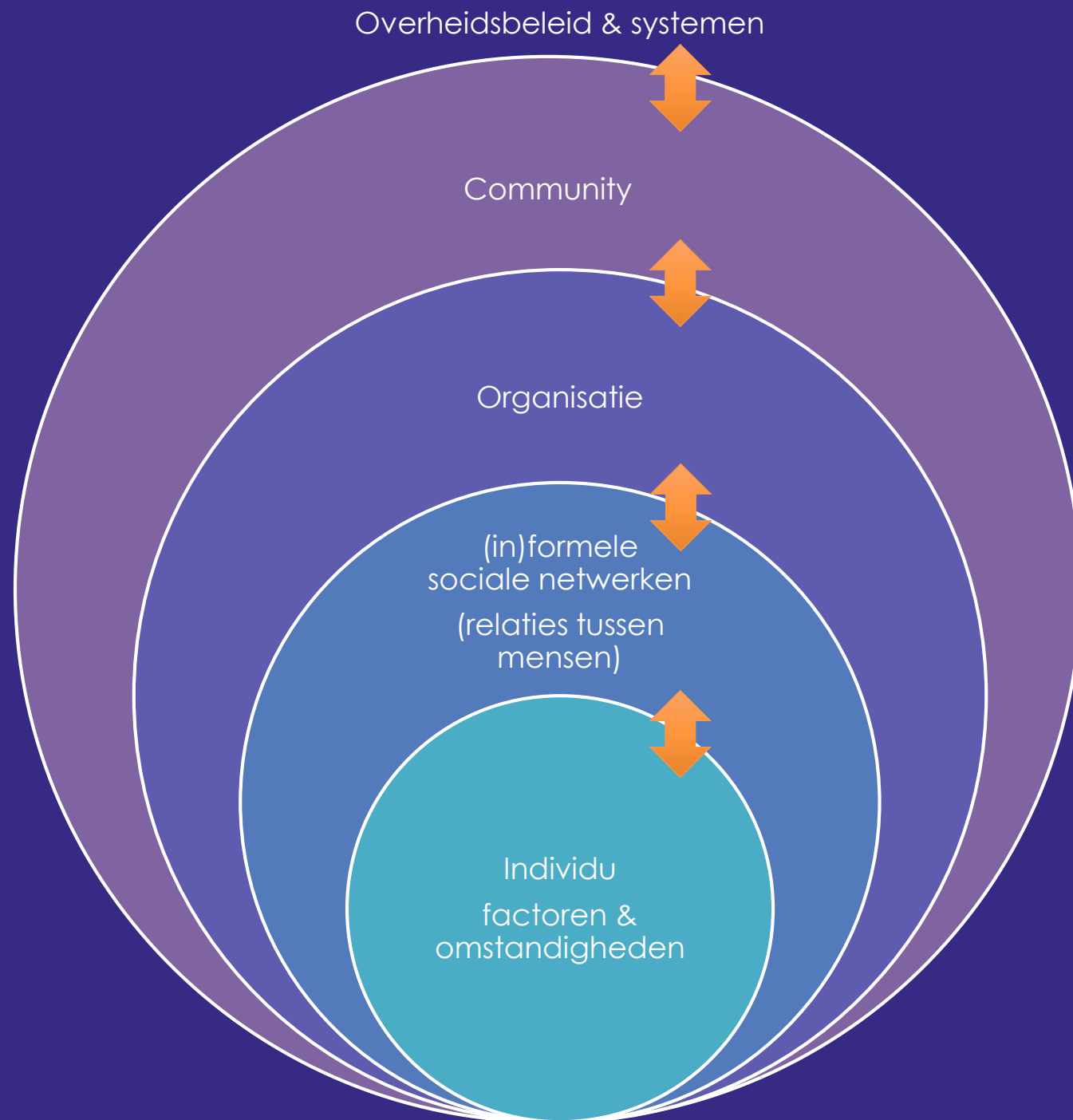
**No man is an island,
entire of itself,
Every man is a piece of the continent,
A part of the main.**
If a clod be washed away by the sea,
Europe is the less,
As well as if a promontory were
As well as any manner of thy friends
Or of thine own were:
Any man's death diminishes me,
Because I am involved in mankind,
And therefore never send to know
for whom the bell tolls;
it tolls for thee.

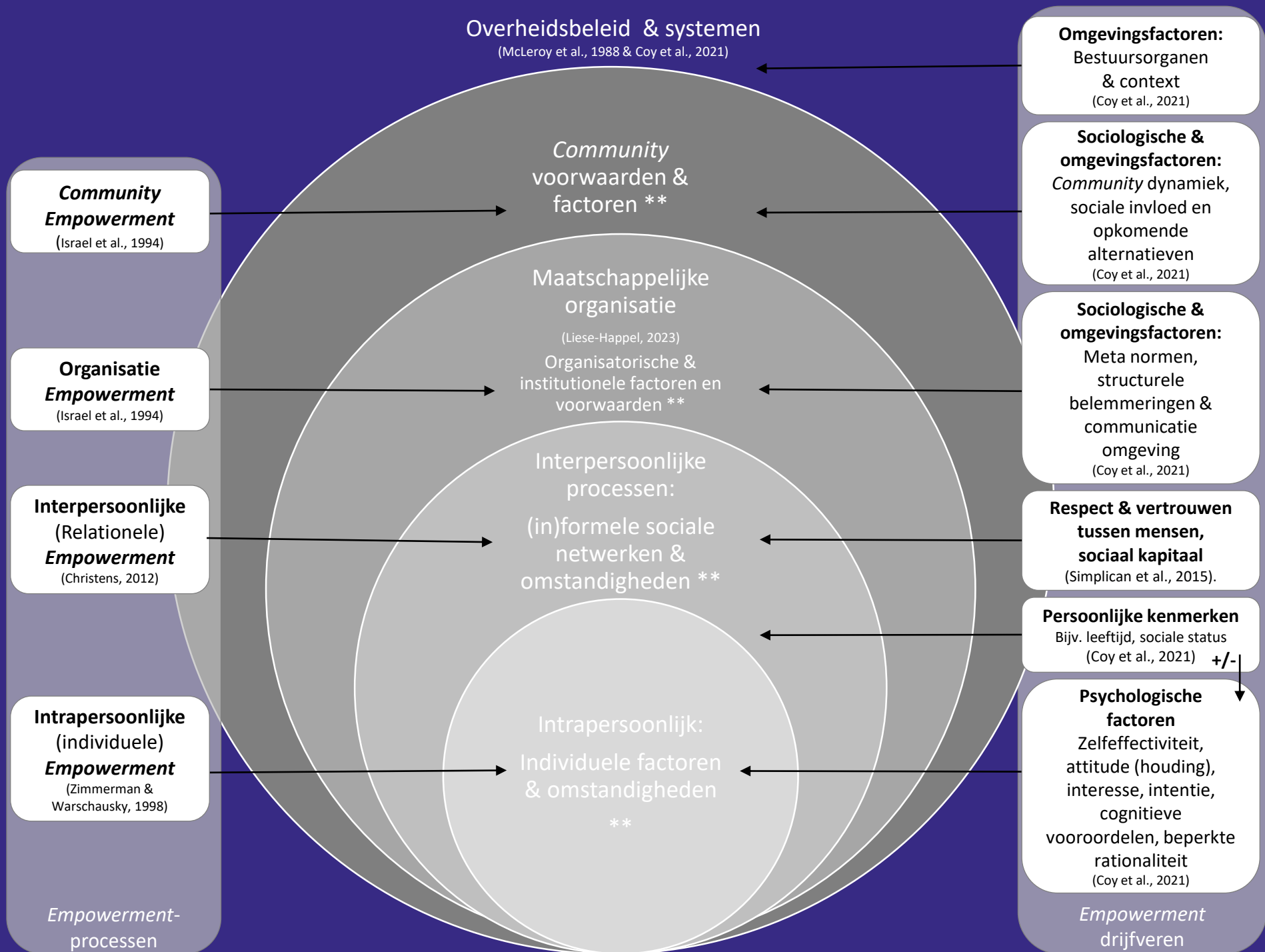
John Donne
-1642-

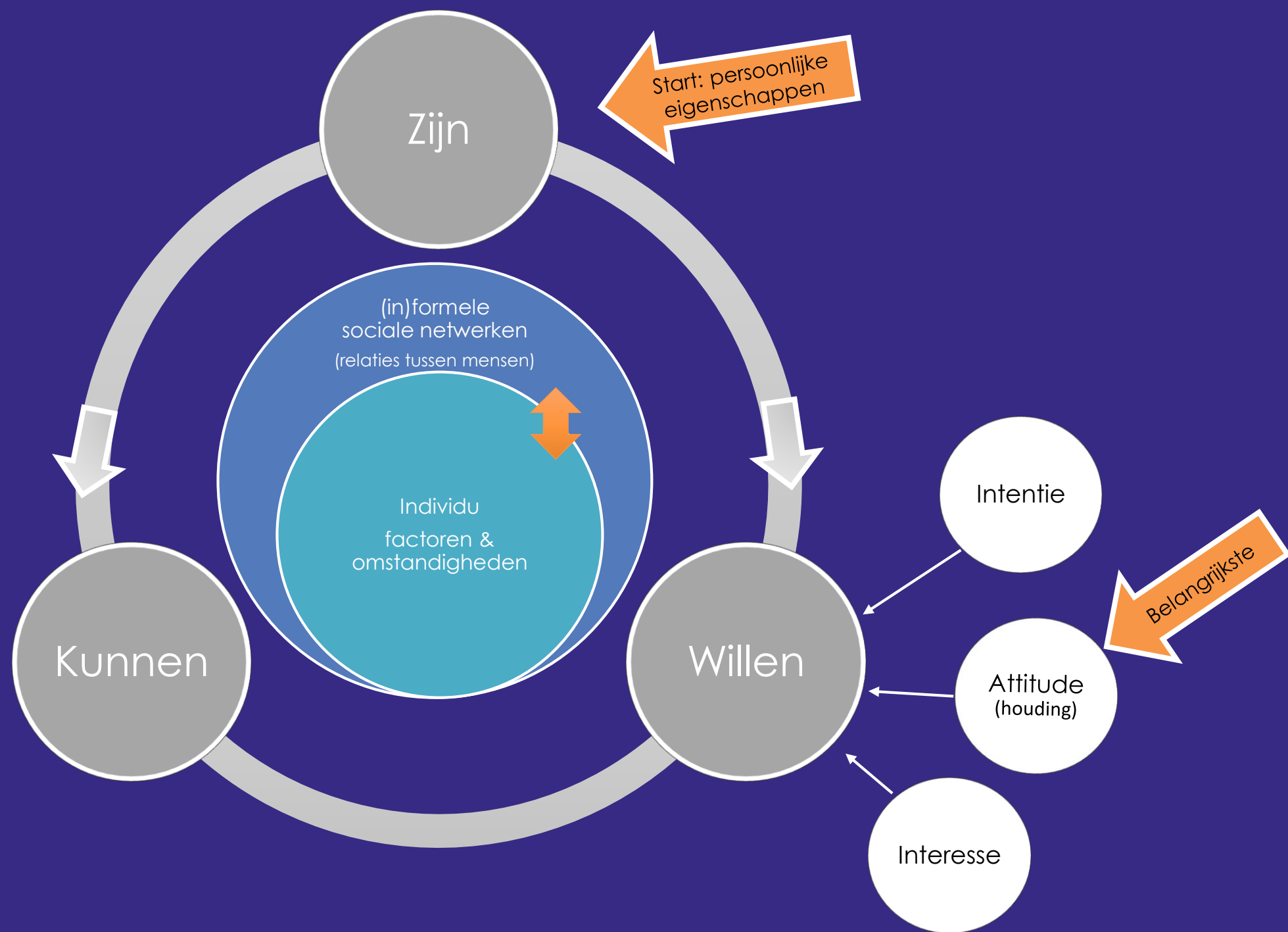

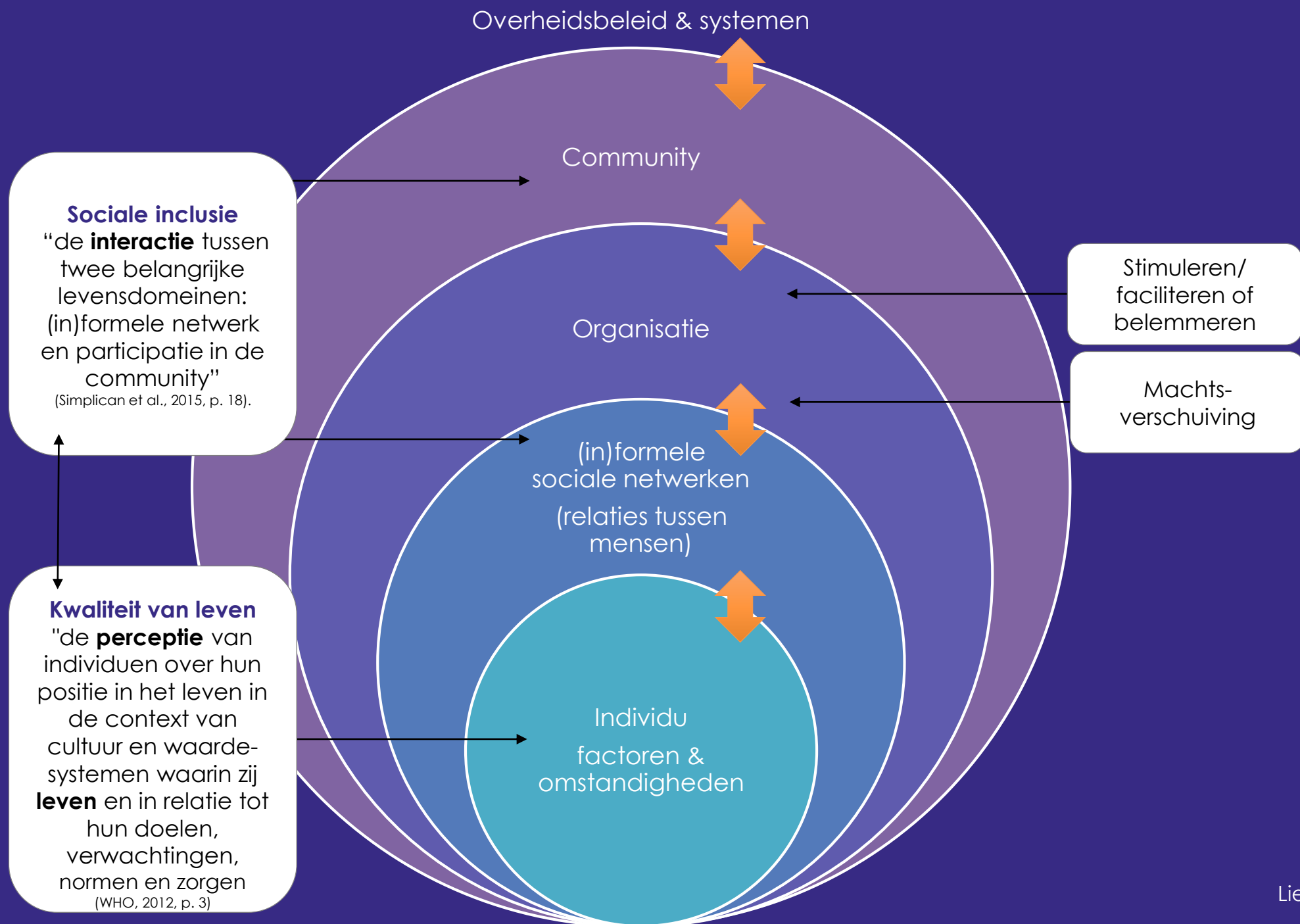

Individu
factoren &
omstandigheden

De cliënt centraal?

“Het centraal stellen van de cliënt biedt te weinig ruimte voor de omgeving”
(disability studies NL)

Empowerment

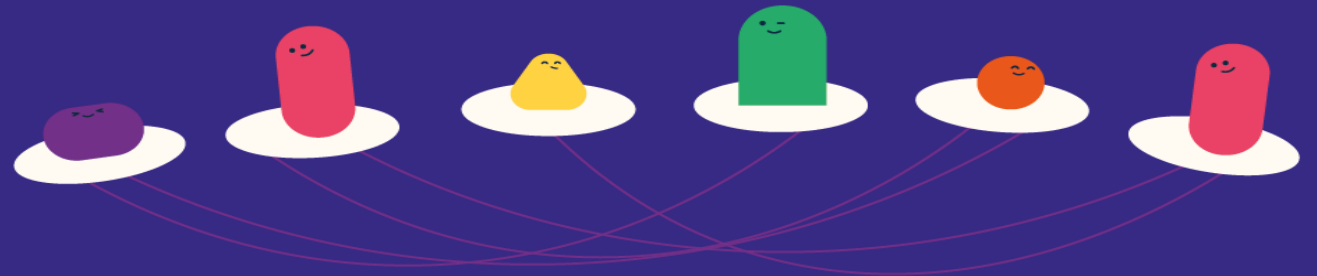
Individueen, groepen, gemeenschappen en organisaties

"Het proces van een individu, groep of community die hun **capaciteit** en contextuele **kracht** vergroot om hun **eigen doelen** te bereiken, leidend tot **hun transformerende actie**"

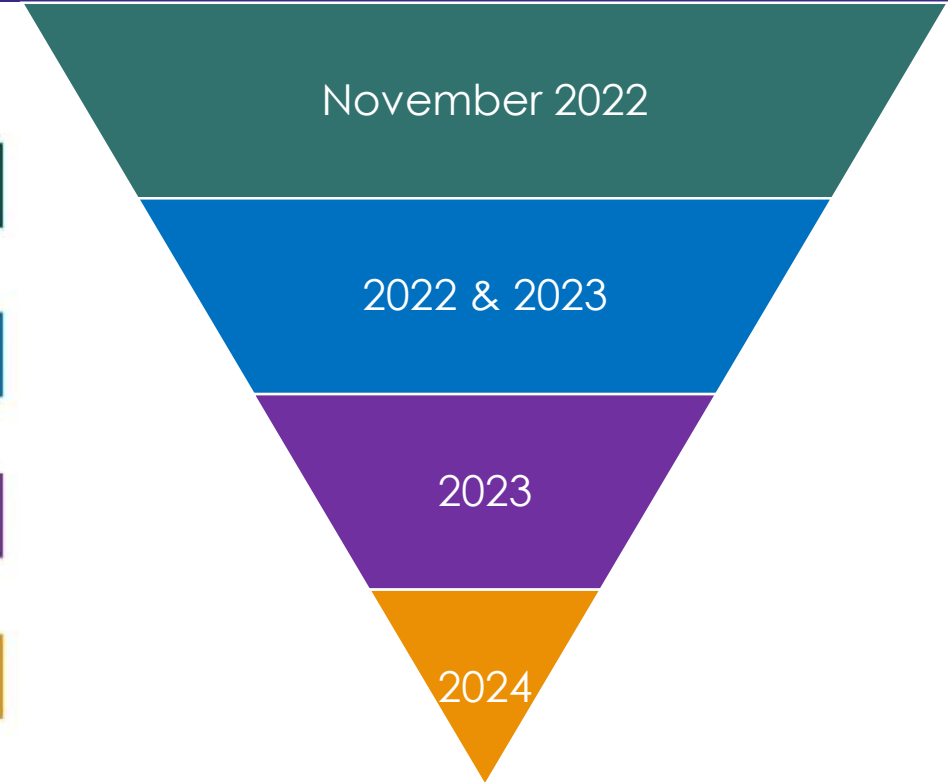
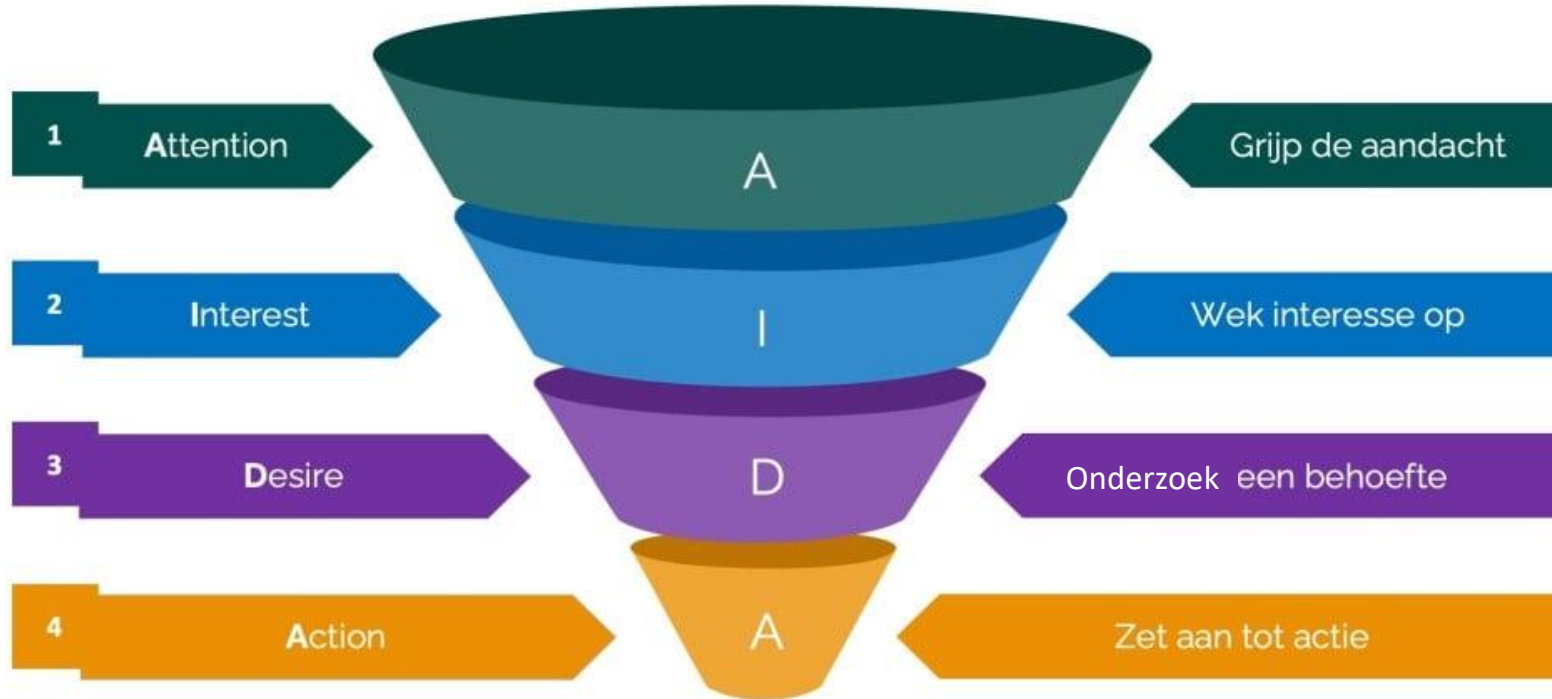
(Coy, Malekpour, Saeri, Dargaville, 2021, p. 6)

Voor de **organisaties** betekent dit:

- Capaciteiten (lerend vermogen) stimuleren en faciliteren
- Machtsverschuiving

Het proces naar ACTIE!

Alles is er al...

Alles is er al...

Tip: begin met dat wat er al is

Je hoeft het alleen nog maar
zichtbaar
te maken en met elkaar te
verbinden!!!

Verbindingsfestival Samen Buurten

14 november 2022

PROVINCIE
FLEVOLAND

Gemeente Almere

Zilveren
Kruis

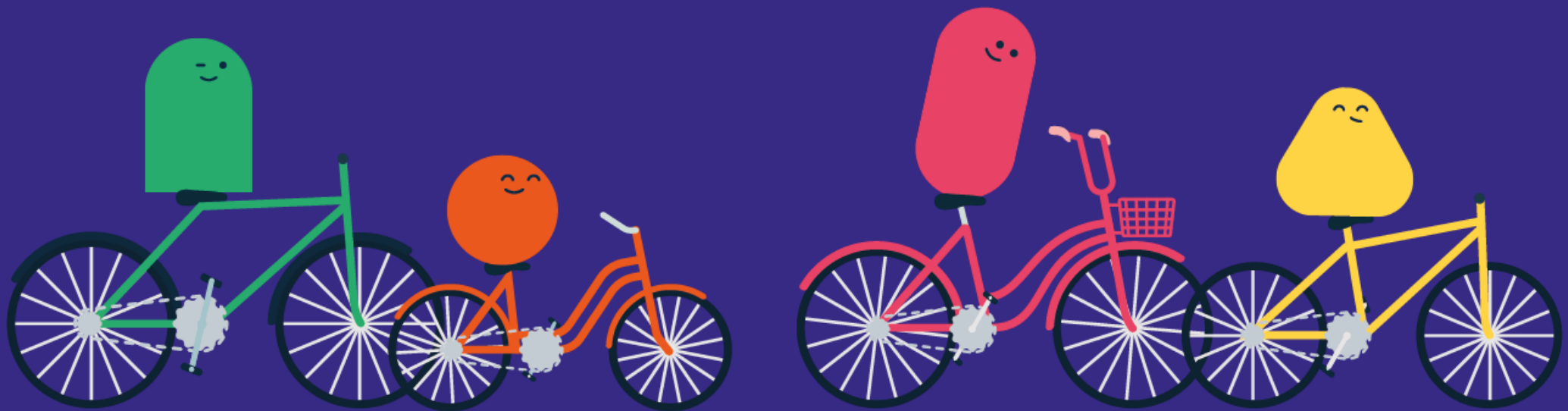
ZORG
KANTOOR

Partners Samen Buurten

2023

Netwerkbeweging Samen Buurten

Samen Buurten is de netwerkbeweging waar wonen, werken en leven in Flevoland samen komen. Op een unieke en inspirerende manier komen bewoners en professionals bijeen om te leren, te ontmoeten, participatie te creëren en om oplossingen en vraagstukken te bespreken.

Samen Buurten is een beweging die wordt gestuurd op de behoefte van de bewoners. Bewoners, organisaties, gemeenten en lokale (burger)initiatieven worden gestimuleerd en met elkaar verbonden om samen inclusieve samenlevingsopbouw in Flevoland een impuls gegeven.

De netwerkbeweging Samen Buurten is een initiatief van:

Wij werken ook samen met lokale en strategische (kennis)-partners. Interesse in de partnermogelijkheden?

Kijk voor meer informatie op samenbuurten.nu

DE ROUTES VAN Samen Buurten in 2023:

Kennis & Leren: Activiteiten met een focus op: kennis, kunde, inspiratie, innovatie, motivatie & leren

Ontmoeten: Fysieke kennis- en netwerkbijeenkomsten waarin ontmoeten en verbinden centraal staat

Actie & Invloed: Activiteiten die worden bepaald op basis van de invloed en behoefte van burgers

Praktijk Labs: Het opleiden van deelnemers tot buurtverbinders om concrete projecten te stimuleren

Borging 2024: Strategische en inhoudelijke samenwerkingen met de initiatiefnemers en (kennis) partners

Kennis & Leren

Ontmoeten

Actie & Invloed

Praktijk Labs

Voor wie is Samen Buurten?

Samen Buurten is voor iedereen die meer te weten wil komen over- of een bijdrage wil leveren aan het creëren én behouden van fijne buurten om in te wonen, werken en leven.

Wat wil jij zichtbaar maken via één van de Samen Buurten routes?

**Borging
2024**

Community building à la ABCD bij Samen Buurten

Radicale veranderstrategie in wijken en buurten

In het webinar krijgt je een beeld van wat ABCD is en wat er in buurten en wijken kan veranderen als gemeenschapskracht centraal staat en gemeenschappen leidend zijn.

[Meer informatie](#)

Werk sessie: Podium voor bewonersinitiatieven

"De werk sessie geeft zicht in de noodzaak van bewonersinitiatieven."

Alle aanwezigen benadrukten nogmaals de samenwerking tussen burgers, overheid en markt als essentiële factor voor succesvolle gemeenschapsprojecten. Burgerparticipatie en co-creatie zijn dé kernwoorden van de toekomst.

[Meer informatie](#)

Workshop: Word jij een community builder?

"Community building is niet alleen groot. Het begint juist bij de kleine dingen."

Het was één van de vele waardevolle inzichten na een geslaagde, interactieve workshop die door Nanda Bastiaens, Irma Vroegop en Karen Elberse op twee verschillende data (online 20 & fysiek 22 juni 2023) werd voorgezeten.

[Meer informatie](#)

2024

Praktijklabs & leergemeenschap

- Opleiden tot buurtverbinder en concrete projecten ondersteunen
- De deelnemers creëren hun eigen leertraject met gebruik van Asset Based Community Development
- Je dient 'een praktijk' te hebben om mee te kunnen doen
- Langdurige verbintenis in een leergemeenschap
- Actieonderzoek
- Ontwikkelen tot bewezen sociale innovatie

Hoe stimuleer en faciliteer je een
netwerkbeweging en sociale transformatie
vanuit een zorgorganisatie?

De opdracht van organisaties?

Klein doen...

Een community is....

een groep mensen die **verbonden** is aan een **plaats** (zoals een buurt of straat) of **domein** (sportclub, zorglocatie, informele netwerk).

Kleine (samengestelde) groepen, waarbij **deelname** aan de groep **vrijwillig** is op basis van **ontmoetingen** vaak vanuit **activiteiten** of gedeelde **interesses**

Gemeenschapsgevoel

Het gevoel er bij te horen en identiteit (bewustzijn van een persoon tot een bepaalde groep te behoren)

Eigenaarschap

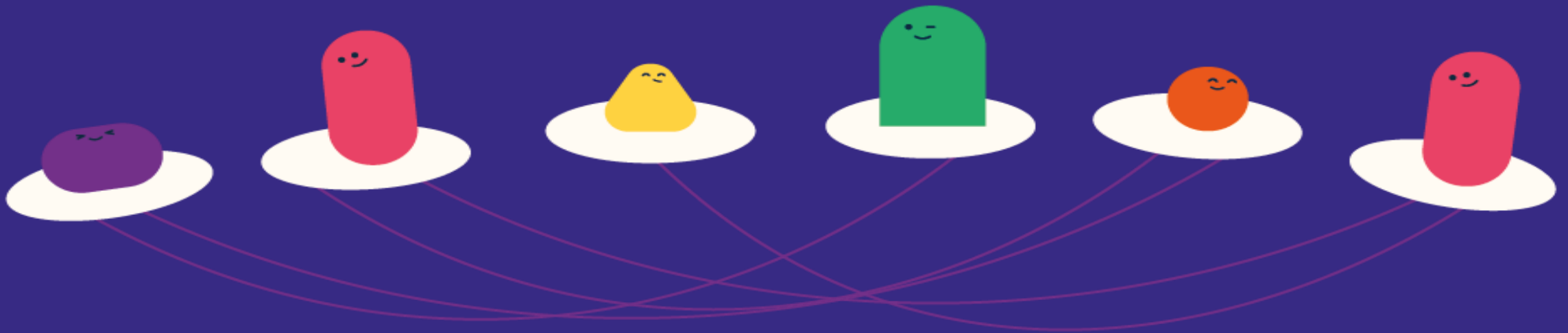
De volledige controle hebben over besluitvormingsprocessen op het gebied van de sociale transformatie

Waarden

Gelijkwaardigheid & en vooral vertrouwen

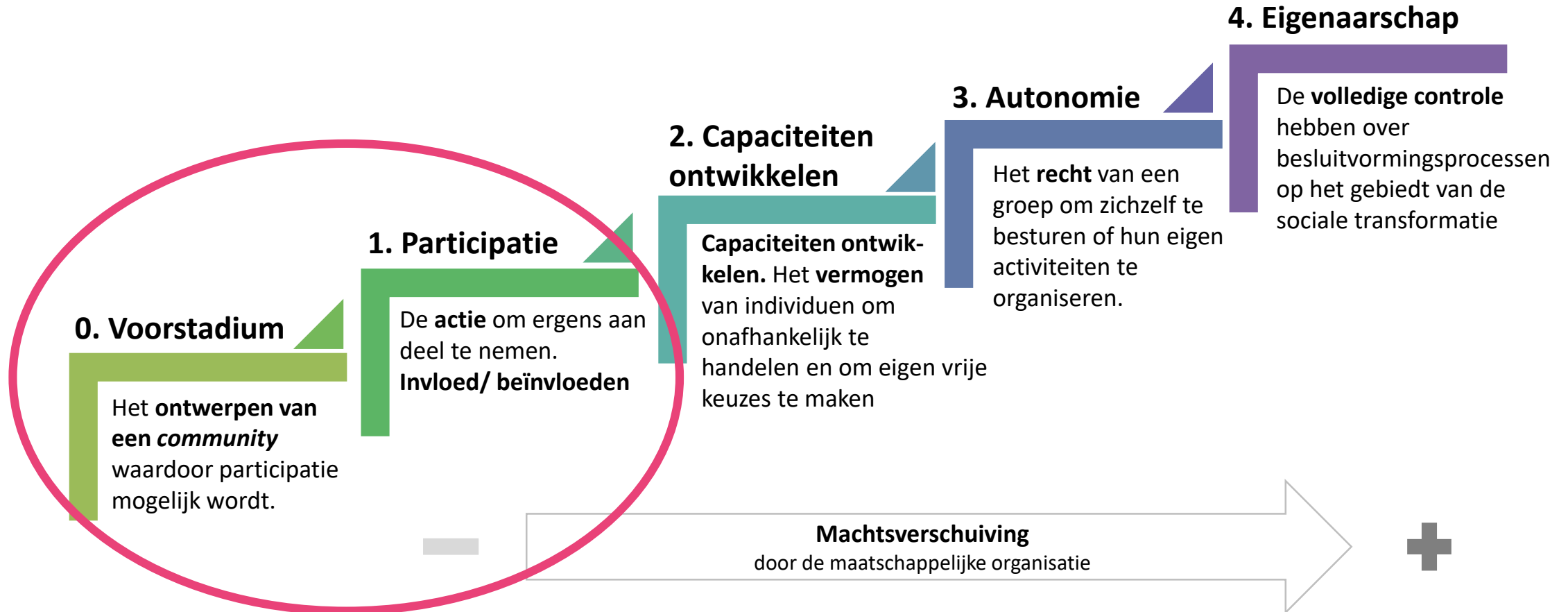
Hoe stimuleer of faciliteer je een community?

Tip: gebruik de wijsheid van de groep!

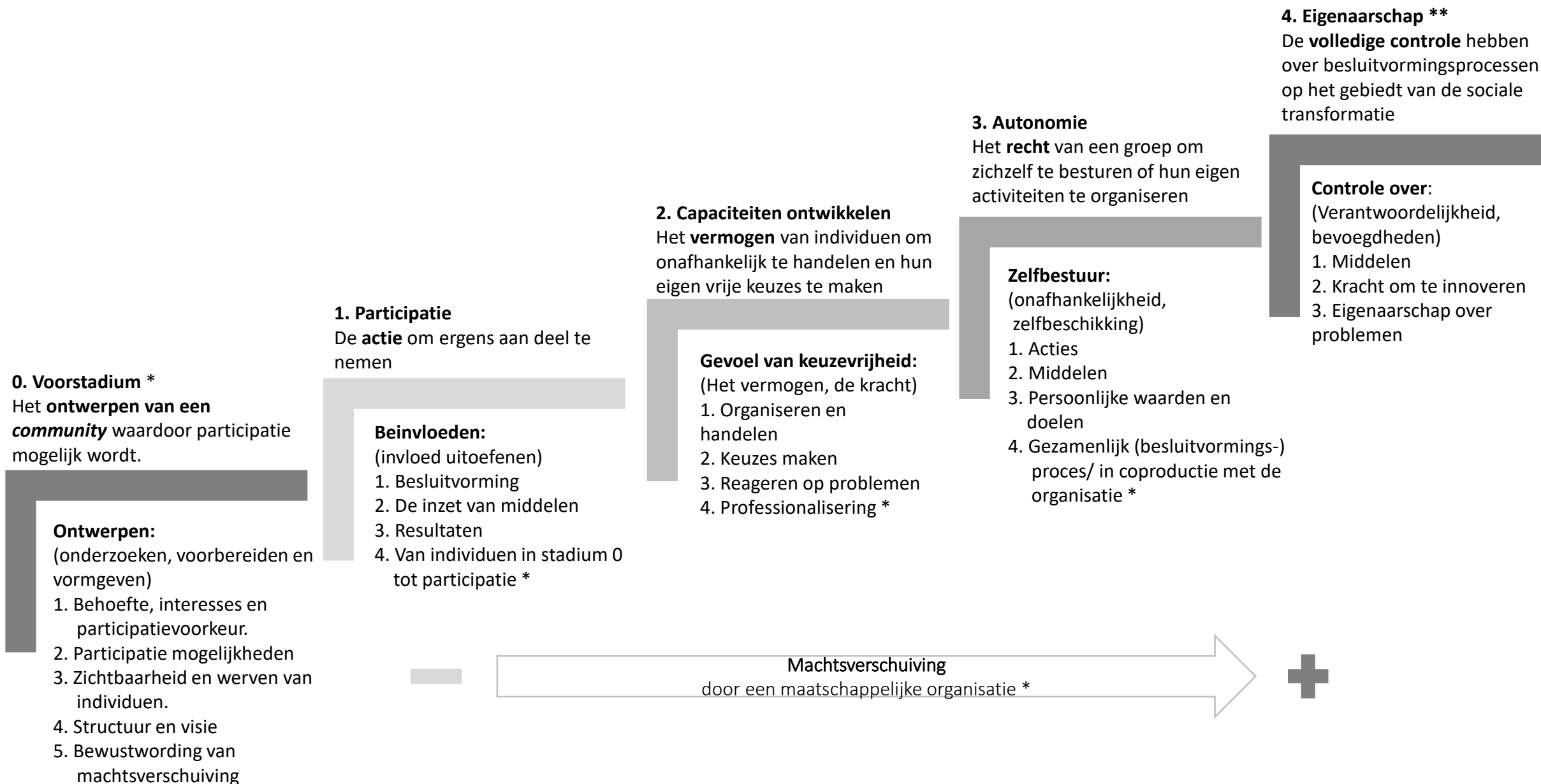
Het community empowerment procesmodel

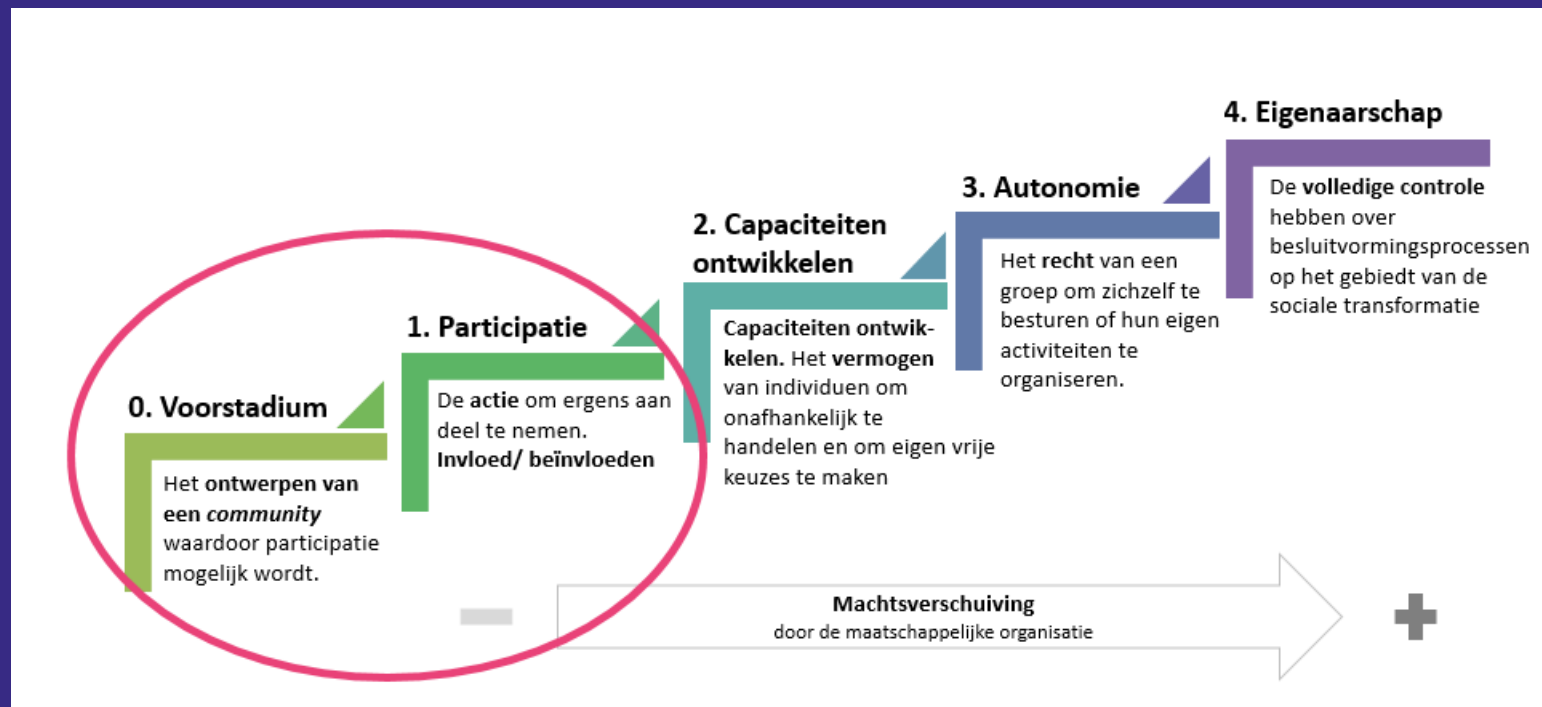
Hoe realiseer je een krachtige zorgzame gemeenschap?

Het community empowerment procesmodel

Op basis van Coy et al., 2021 * toevoeging ** aanpassing

In het voorstadium bijvoorbeeld:

- **Groepssamenstelling:** groepsgrote, behoeften, kennis en expertise
- **Goede voorbeelden:** als katalysator gebruiken.
- **Structurele belemmeringen wegnemen:** mensen worden tegengehouden door concrete dingen (Petit, 2019)
- **Rollen definiëren:** bijvoorbeeld een procesbegeleider/ buurtverbinder

Het *community-empowerment* procesmodel in een vroeg stadium

Marijne Liese-Happel, 2023

Stadium 0		Stadium 1	Stadium 2
Voorstadium: Beïnvloed het verloop van het community empowermentproces		Participatie	Capaciteiten ontwikkelen
Persoonlijke kenmerken Elementen die een directe invloed hebben op alle psychologische drijfveren en hoe die worden ervaren. (Coy et al., 2021, Petit, 2019).	Het ontwerpen van een community waardoor participatie mogelijk wordt.	"De actie om ergens aan deel te nemen" (Coy et al., 2021)	"Het vermogen van individuen om onafhankelijk te handelen en hun eigen vrije keuzes te maken" (Coy et al., 2021)
Ontwerpen van een community Onderzoeken, voorbereiden en vormgeven Beïnvloed kunnen & willen →		Kunnen & willen: Bekwaamheid, iets willen weten of leren en iemands gedachten of gevoelens over iets (Coy et al., 2021)	
Psychologische factoren:	Sociologische & omgevingsfactoren:	Psychologische factoren:	Psychologische factoren:
Beperkt beïnvloedbaar en een vast gegeven: Beperkte rationaliteit Irrationele gedragingen als onderdeel van de menselijke natuur (Petit, 2019)	Structuurontwerp: Groepssamenstelling Groepsgrote, kennis en expertise Rollen definiëren <i>Community</i> Procesbegeleider Rolduidelijkheid Tussen informele en formele rollen. Rol attitude: gedachten en gevoelens over de eigen rol en die van anderen. Stimuleert of belemmerend de eigen houding ten aanzien van de verandering. <i>Focus leggen op:</i>	Zelfeffectiviteit Overtuigingen met betrekking tot de bekwaamheid kunnen stimuleren of belemmeren bij participatie. Interesse Interesse en behoeften in wat iemand drijft. Interesse opwekken of op uitnodigen. Attitude (houding) Aantrekkelijkheid van de verandering (Petit, 2019). O.a. kortdurende projecten en vrijwillige deelname. Intentie Het wegnemen van aarzelingen en met heldere doelen aansluiten bij de verander-behoefte	Community belang Van individueel belang naar <i>community</i> belang. Belangrijke stap voor empowerment. Capaciteiten ontwikkelen Problemen kunnen oplossen en keuzes kunnen maken. Sociologische & omgevingsfactoren: Borgen en continueren van wat is bereikt. Psychologische, sociologische en omgevingsfactoren blijven stimuleren en faciliteren zoals beschreven bij stadium 0 en 1. Capaciteiten ontwikkelen Procesbegeleiding bij de (door) ontwikkeling van capaciteiten. Stimuleren en faciliteren van probleemoplossend vermogen met de drijfveer <i>community</i> dynamiek.
Cognitieve vooroordelen Automatische en niet bewuste mentale snelkoppelingen (Coy et al., 2021) <i>Focus leggen op:</i> Participatievoorkeur Iedere individu participeert op een andere manier bijvoorbeeld snel in actie komen of niet, van nature invloed nemen of niet. Selectie van individuen op basis van persoonlijke kenmerken. Individen met stimulerende of makkelijke beïnvloedbare cognitieve vooroordelen en/ of eerdere positieve ervaringen betrekken.	Opkomende alternatieven Een katalysator kan gezocht worden in goede voorbeelden. Structurele belemmeringen Worden tegengehouden door concrete dingen (Petit, 2019). Dit weg zien te nemen.		

De community als organisatievorm

Patrick Vermeulen en Marijne Liese-Happel

De omgeving van organisaties is fundamenteel aan het veranderen. Meer en meer vervagen de grenzen van organisaties, wordt kennis delen eenvoudiger door technologische toepassingen, moeten organisaties duurzaam, werkbaar en transparant zijn en zoeken mensen naar autonomie, zingeving en onderlinge verbinding. Complexe maatschappelijke problemen dienen steeds meer gezamenlijk te worden opgepakt door stakeholders binnen en buiten organisaties. Dat vraagt onder andere om nieuwe manieren van samenwerken, waarbij mensen en organisaties elkaar vinden op gedeelde normen en waarden of zelfs een hoger doel, en waarbij onderling vertrouwen het sleutelwoord is. In dit artikel staat de 'community' als unieke organisatievorm centraal. Deze organisatievorm lijkt kansrijk om complexe maatschappelijke problemen op een andere manier aan te pakken.

“Complexe maatschappelijke problemen dienen steeds meer gezamenlijk te worden opgepakt door stakeholders binnen en buiten organisaties. Dat vraagt onder andere om **nieuwe manieren van samenwerken**, waarbij **mensen en organisaties** elkaar vinden op gedeelde normen en waarden of zelfs een hoger doel, en waarbij onderling vertrouwen het sleutelwoord is”.

Hele artikel ontvangen?
Neem contact op!

Of luister de podcast ([klik hier](#))

	Hiërarchie	Netwerk	Community
Basis voor deelname	Arbeidsrelaties tussen werkgever en werknemer	Complementariteit van partners en langetermijncontractrelaties	Open uitwisseling van kennis op basis van vrijwilligheid, zelforganisatie en gedragscodes
Doelen en waarden	Eigenaar bepaalt doelen, waarden op basis van traditie en historie	Partners in overleg, relationele waarden op basis van reputatie	Gedeelde doelen en waarden op basis van 'waarderationeiteit'
Organisatieklimaat	Formeel/bureaucratisch en individualistisch	Gedeelde opbrengsten en tijdelijkheid	Gedeelde waarden, hoger doel en 'sense of belonging'
Coördinatie	Centralisatie	Decentralisatie	Participatieve centralisatie
Manier van arbeidsverdeling	Mechanisch, taakgericht en op basis van managementbeslissingen	Wederzijdse afstemming en 'resource-driven'	Organisch, zelforganiserend door de leden van de community
Competenties en vaardigheden	Specialistische vaardigheden	Complementaire vaardigheden	T-shaped vaardigheden

Tabel: Ideaaltypische organisatievormen (gebaseerd op Powell, 1990; Adler & Heckscher, 2006; Seidel & Stewart, 2011).

Van een zorg naar een maatschappelijke organisatie

Sociologische & omgevingsfactoren beïnvloeden

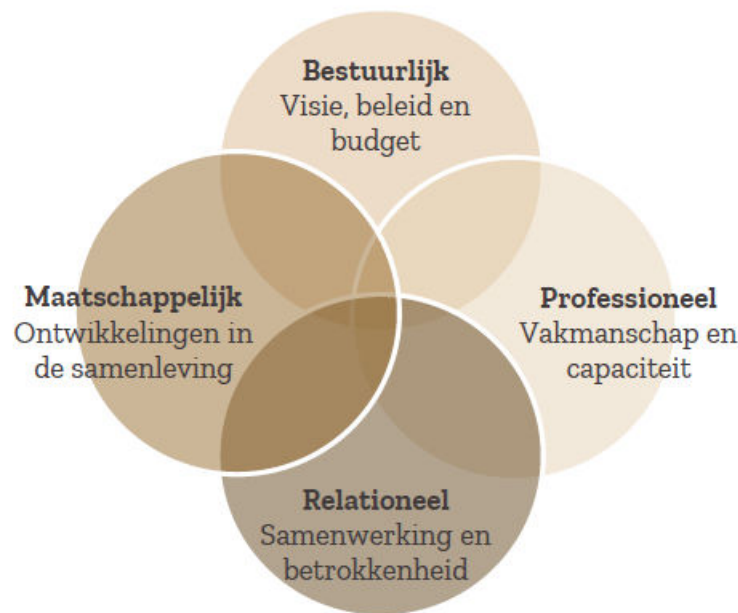
Empowerment drijfveren:

- Meta normen
- Structurele belemmeringen
- Communicatie omgeving

Knelpunten bij inclusieve samenlevingsopbouw

19 januari 2023

Structurele belemmeringen

- [Klik hier](#) voor een presentatie van de knelpunten analyse
- De volledige knelpunten analyse is mee gestuurd als bijlage.

45 bronnen rondom geanalyseerd op knelpunten
Wetenschappelijke studies,
praktijkonderzoek en evaluatierapporten
Analyse leidt tot 30 potentiële knelpunten

Inwoners willen zich alleen incidenteel/kortdurend inzetten

Er zijn nog altijd veel stigma's vanuit de samenleving, vooral waar het gaat om mensen met een beperking. Dit maakt toenadering lastig

Er wordt te weinig gezamenlijk verantwoordelijkheid genomen voor samenlevingsopbouw (overheid, organisaties, inwoners)

werkwijzen zijn verouderd/sluiten niet meer aan

Inwoners richten zich vooral op zichzelf en er is vaak angst voor het onbekende

Versnipperde en kortdurende budgetten

Van systeemwereld naar leefwereld

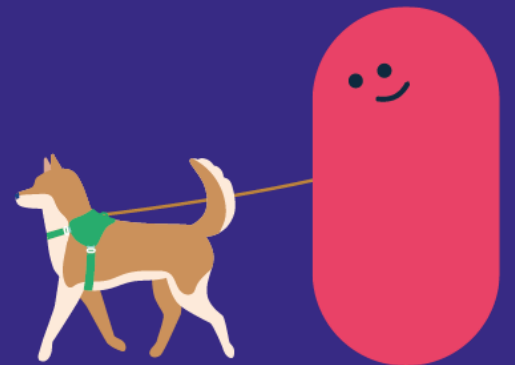
Johan Cruijff

Mogen wij uw hond even aaien?

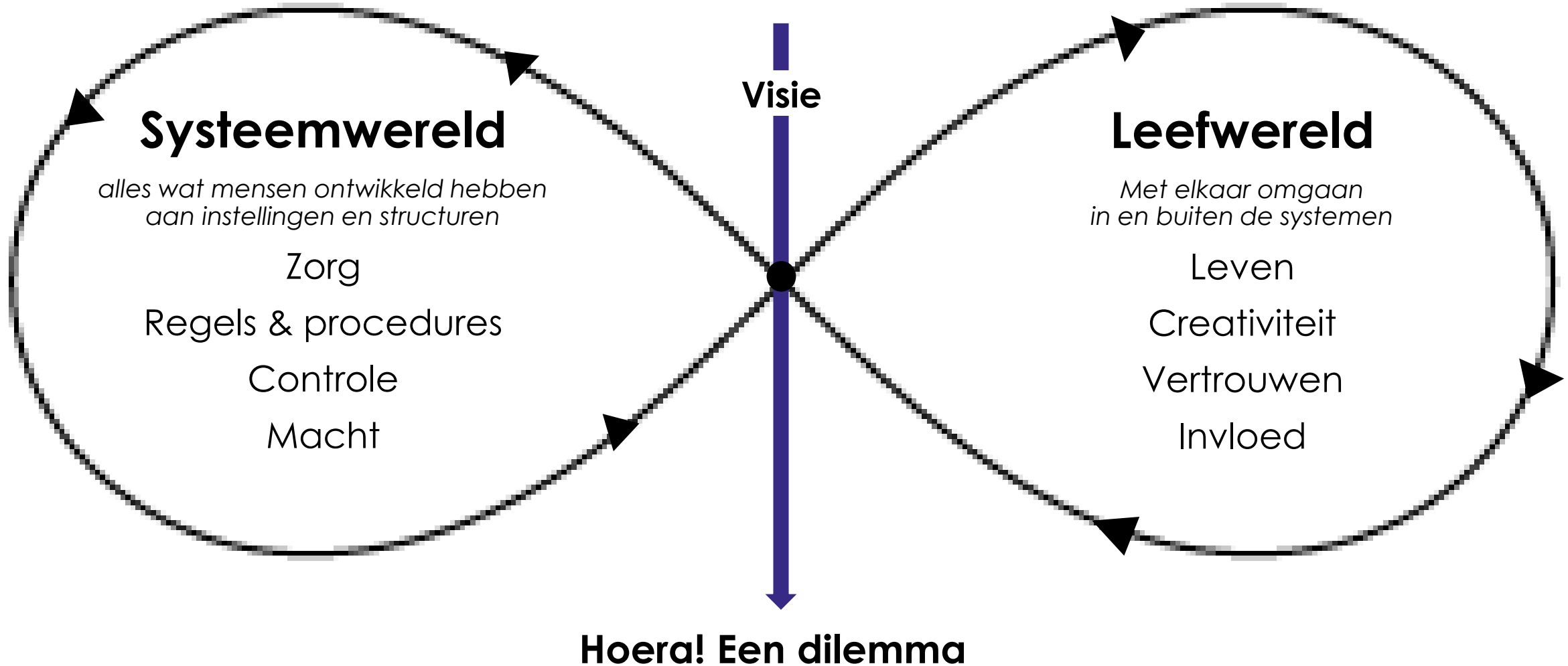
Komt u tijdens het uitlaten van uw hond wekelijks
langs om uw hond even te laten aaien?
Er zijn drie cliënten die dat heerlijk vinden!

Eenmaal per week om half 2, ongeveer 15 min.
Bij voorkeur op een vaste dag.

butterfly effect

Visie: van zorg naar leven

Transformatie processen:

Van zorg naar **leven**

Van cliënt naar mens centraal

Van kwaliteit van zorg naar kwaliteit van leven

Van autonomie naar relationele autonomie

Van een economisch naar een sociaal-ecologisch perspectief

Van complexiteit naar individuele behoeften

Van zorgorganisatie naar maatschappelijke organisatie

Van zeggenschap naar empowerment

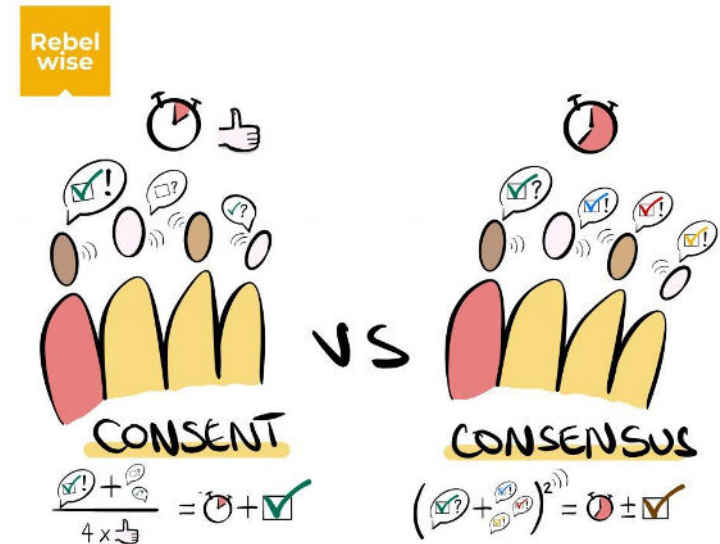
Van macht bij organisaties naar eigenaarschap bij burgers

Consent besluitvorming

Toegevoegd naar aanleiding van een vraag in ronde 2

Bij consent gaat het er niet om dat iedereen het eens is met de oplossing, maar gaan we op zoek naar redenen om iets niet te doen. Bij de consent besluitvorming betrek je de mensen die geraakt worden door het onderwerp en een eventuele uitkomst. Zij moeten invloed kunnen hebben op het besluit.

[Klik hier](#) voor meer informatie

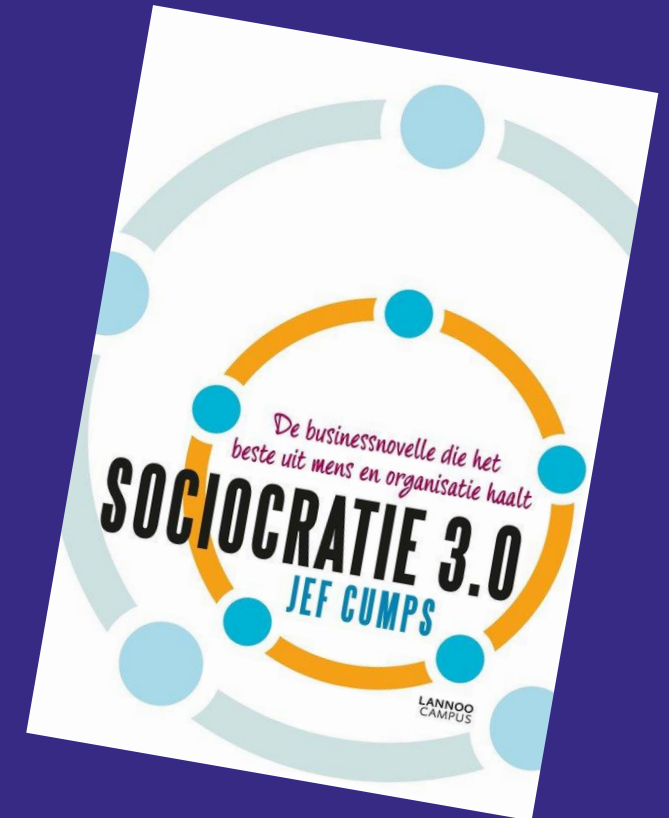
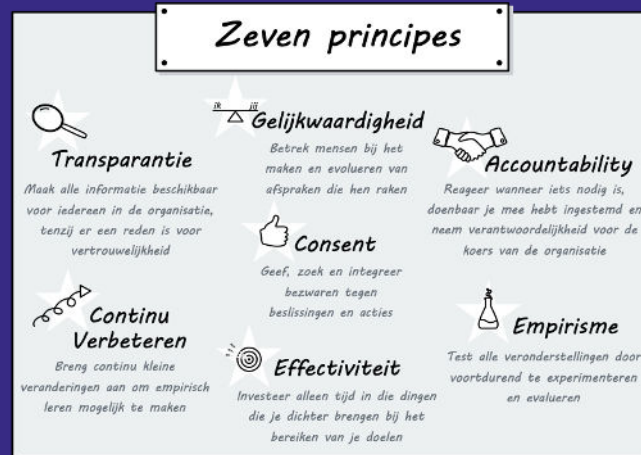

Consent besluitvorming is onderdeel van Sociocratie 3.0 (zie volgende slide)

Sociocratie 3.0 (S3)

“S3 is een op principes gebaseerde praktische gids, bestaande uit diverse tools die bijdragen aan de ontwikkeling van wendbare, veerkrachtige en effectieve organisaties. Het is een modulaair systeem, wat betekent dat je er uit pakt wat je nodig hebt. Maar alleen enkel wanneer je iets nodig hebt. Het is mogelijk om alle patronen in te zetten en S3 als volledige werkwijze te adopteren, maar dat is niet noodzakelijk. De patronen kunnen worden toegepast binnen teams, organisatie breed, met hiërarchie, zonder hiërarchie en op elke schaal. S3 richt zich op 4 dimensies van organiseren: participatie, besluitvorming, uitvoering en wendbaarheid” (bron: Rebelwise).

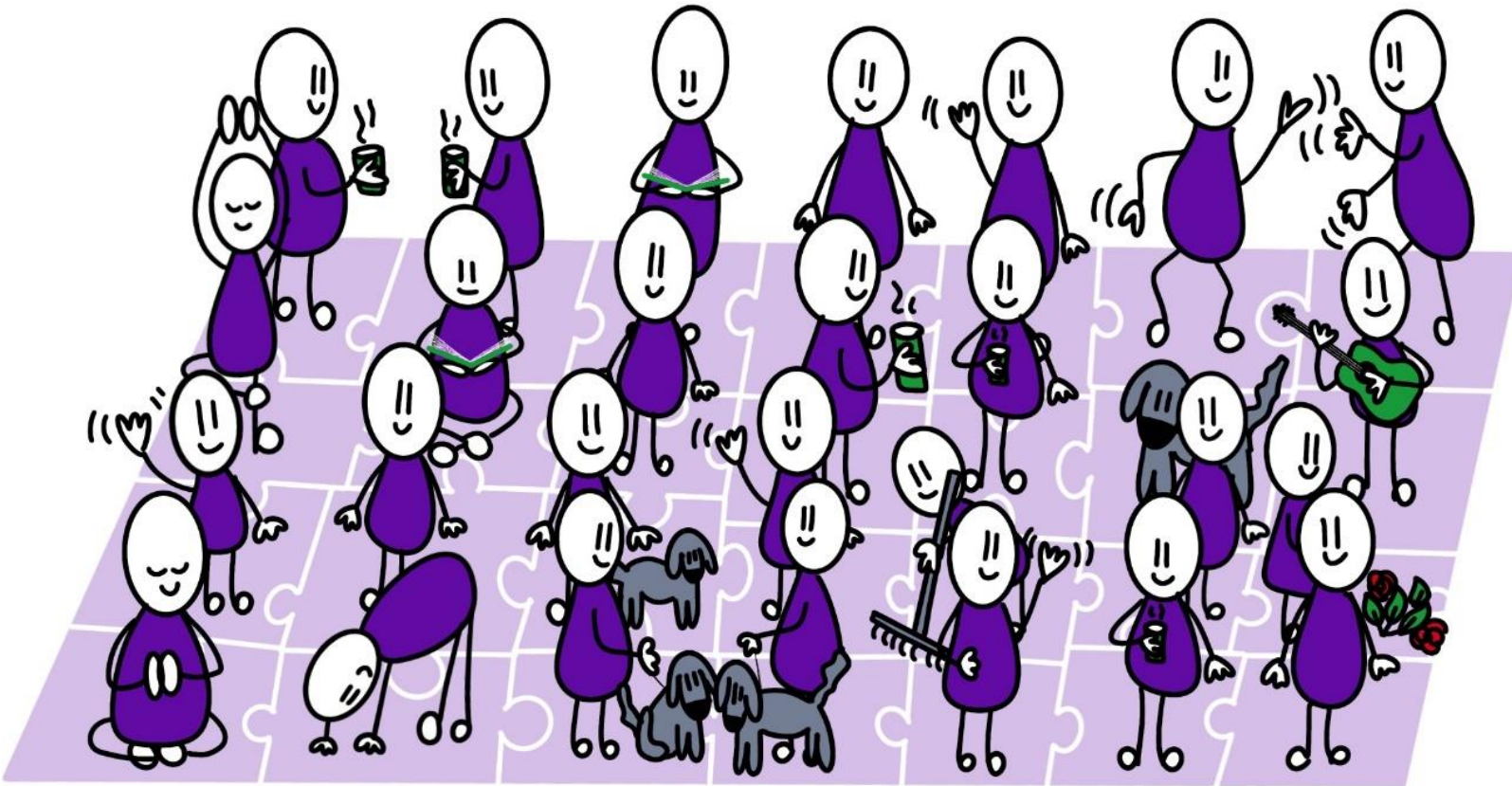
- Wat is S3: <https://rebelwise.com/wat-is-sociocratie30/>
- Kleintje S3: <https://rebelwise.com/kleintje-s3/>
- Toolkit: <https://rebelwise.com/toolkit/>

Sociaal Kapitaal:

Kijken met een netwerkbril op!

Haakjes zoeken!?!
Tip: ga buurtjuten

#Petra

Groot denken & klein doen

Groot denken & klein doen

Tip: ga haakjes zoeken

We gaan haakjes zoeken!!!

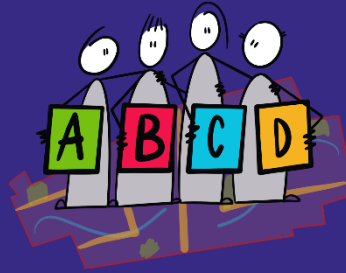
Hoe start je? Alles is er al...

Goed genoeg voor
nu en veilig genoeg
om te proberen

Aanvullende informatie

Asset Based Community Development

<https://www.lsabewoners.nl/buurtbewoners-verbinden/ontwikkel-de-buurt-met-asset-based-community-development/>

focus op passie en talenten,
niet op tekortkomingen

iedereen kan en heeft iets

ABCD: de uitgangspunten

doe nooit iets wat de gemeenschap
zelf kan doen

why have a meeting
when you can have a party?

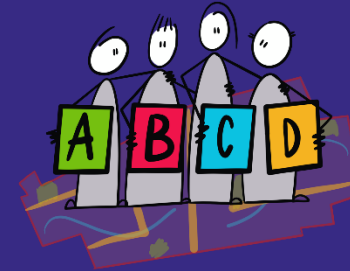
alles is er al, je hoeft het
alleen nog te verbinden

een gemeenschap bouw je met
het vertellen van verhalen

Wat is Community Building volgens

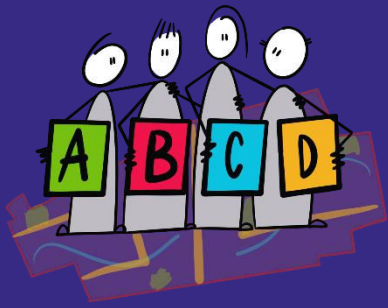
Versterken, stimuleren en aanmoedigen van
(buurt)verbindingen:

haakjes zoeken en verbinden.

Creëren van een gemeenschapsgevoel in relatie tot een
gezamenlijk doel.

Wanneer mensen elkaar kennen en betrokken zijn bij elkaar,
kunnen ze ook rekenen op elkaar wanneer het minder gaat.

Met onze bewoners gaat contact maken en onderhouden
niet altijd vanzelf.
Een taak voor ons!

Community Building

Principes

Iedereen heeft gaven: Elke persoon in een gemeenschap heeft iets bij te dragen.

Relaties bouwen een gemeenschap op: Mensen moeten verbonden zijn om duurzame gemeenschapsontwikkeling te laten plaatsvinden.

Burgers centraal: Burgers moeten worden gezien als actoren, niet als ontvangers, in ontwikkelingen.

Leiders betrekken anderen: gemeenschapsontwikkeling is het sterkst wanneer het een brede basis van gemeenschapsactie omvat.

Zorg voor mensen: daag noties van 'apathie' uit door te luisteren naar de interesses van mensen.

Luister: Beslissingen moeten komen uit gesprekken waarin mensen worden gehoord.

Vraag: Ideeën vragen is duurzamer dan oplossingen geven.

Inside-out organisatie: Leden van de lokale gemeenschap hebben de touwtjes in handen.

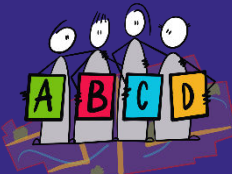
Instellingen dienen de gemeenschap: Institutionele leiders moeten kansen creëren voor betrokkenheid van leden van de gemeenschap en dan "een stap terug doen."

Belangrijke bouwsteen

Van VOOR naar DOOR

Tip: vertrek vanuit de **BEHOEFTE** van (buurt)bewoners & naasten

Tip: verdiep je in Community Building

Meer informatie

- <https://www.vgn.nl/nieuws/experimenteertraject-lab-2030-kansen-creeren-de-buurt>
- <https://www.vgn.nl/achtergrond/je-kunt-elk-talent-gebruiken-om-een-gemeenschap-te-bouwen>
- <https://www.buurtwijs.nl/content/iedereen-wil-wat-beteken-en-voor-andere-n>
- <https://www.buurtwijs.nl/content/pas-als-je-dichtbij-staat-kun-je-relaties-opbouwen>
- <https://www.socialevraagstukken.nl/manifest-bepleit-ruimte-voor-buurtinitiatieven-langdurige-zorg/>
- <https://kro-ncrv.nl/verschilmaker-stijn>
- <https://zorgalliantie.com/transitie-gezondheidszorg-vraagt-om-krachtige-gemeenschappen/>
- <https://www.zorgsaamwonen.nl/>
- <https://www.zorgsaamwonen.nl/philadelphia-lanceert-inspiratieboek-community-building>
- <https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/inspiratieboek-community-building>
- <https://samenbuurten.nu/>
- <https://www.han.nl/projecten/2022/waarde-van-welzijn/>

Vragen?
Voor u een inspiratiesessie verzorgen?
Neem gerust contact op!

Marijne Liese-Happel

Sociale innovatie & transformatie | communities & netwerken versterken

Thesis MSc Bedrijfskunde:

Het community empowermentproces vanuit een sociaal-ecologisch perspectief.
Een studie over het realiseren van krachtige communities en sociale transformatie
in de context van maatschappelijke uitdagingen.

Thesis ontvangen? Neem contact op.

marijneliese@gmail.com

